

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

En udvidelse af forbruget med 10 000—12 000 t om året, svarende til mellem 80 og 100 mill. kr. i importværdi med de nuværende priser, ville stemme godt med forbruget i Sverige, som i totalt kvantum har lagt sig lidt lavere end før krigen. Kaffehandlerne er af den opfattelse, at der vil blive tale om en væsentligt mindre forbrugsstigning. Om dette er rigtigt, kan man i dag ikke med sikkerhed vide. Det vil bl. a. — ligesom jeg har nævnt det for sukkerets vedkommende — komme til at bero på, hvilke foranstaltninger der i forbindelse med den forestående drøftelse af vor økonomiske politik måtte blive truffet til regulering af befolkningens købekraft, og i hvilket omfang en sådan regulering specielt måtte modvirke et stigende kaffeforbrug. Iøvrigt ville jeg være tilbøjelig til at tro, at kaffe spiller en så stor rolle som stimulans i den store befolknings tilværelse, at dette vil være et af de punkter, hvor en begrænsning af købekraften vil virke forholdsvist svagest.

Snarere end at regne med en væsentligt mindre stigning i kaffeforbruget her i landet end i Sverige, ville jeg være tilbøjelig til som en udvej at se hen til de muligheder som bedre prisrelationer mellem kaffen og vore eksportvarer til Brasilien — det er jo herfra, vi fortrinsvis må regne med at få vor kaffe — og en fortsat stigning af vor eksport til Brasilien kan rumme. Kaffeprisen har som nævnt ligget ganske ekstraordinært højt i 1950 og 1951 — man kan næsten tale om fantasipriser —, og et prisfald ville naturligvis kunne forøge vore indkøbsmuligheder. Vor eksport til Brasilien er steget væsentligt i 1951, således at vore eksportindtægter i forbindelse med skibsfartsindtægterne fra Brasilien tilnærmelsesvis har kunnet dække vor import. En fortsat gunstig udvikling på dette punkt ville også kunne bidrage til at muliggøre en forøgelse i importen af kaffe.

Af forskellige grunde er en frigivelse af kaffeimporten fra Brasilien i øjeblikket ikke teknisk mulig, men som jeg har nævnt, har man vist lov til at håbe, at muligheder i så henseende kan åbne sig inden altfor længe. En isoleret stillingtagen til spørgsmålet vil efter regeringens opfattelse ikke være rigtig. Tingene må ses i deres økonomiske sammenhæng. De tilstedeværende muligheder vil indgå i overvejelser om vor økonomiske politik, som i den nærmeste fremtid skal finde sted — og så længe må de ærede forespørgere have tålmodighed.

Jeg skal slutte med at sige, at så længe

kafferationeringen eksisterer, må den selvfølgelig overholdes. Dette er iøvrigt en af forudsætningerne for at komme af med rationeringen.

Ordføreren for forespørgerne (Oluf Pedersen): Jeg vil gerne takke for ministerens svar, selvom det naturligvis ikke var tilfredsstillende.

Det forekommer mig, at den nuværende handelsminister ligesom sin forgænger bygger sine betragtninger på planøkonomiske regnestykker. Jeg gør den højtærede handelsminister opmærksom på, at da vi engang her i tinget drøftede afskaffelse af fedtstofrationeringen, mødte man også med tal, der skulle vise, hvordan det ville virke. Da kom man og fortalte, at hvis vi afskaffede fedtstofrationeringen, ville smørforbruget stige fra 20 mill. kg til 35 mill. kg, og det ville koste 86 mill. kr. Det viste sig, at stigningen blev på 12 mill. kg, en regnefejl på 17 mill. kr. Man fortalte, at margarineforbruget ville stige fra 45 mill. kg til 90 mill. kg, 99 mill. kr. Der blev kun en stigning på 10 mill. kg, en regnefejl på 77 mill. kr. Og så havde man helt overset nedgangen i fedtforbruget, en regnefejl på 40 mill. kr. Man kan godt stille regnestykker op, men det viser sig, at i virkeligheden bliver det helt anderledes, fordi det ligger sådan, at befolkningen har ikke flere penge at købe for, fordi man afskaffer en rationering. Der kan højst være tale om en ændring i forbruget, en ændring, der svarer til befolkningens ønsker, og så er det et spørgsmål, om man fra politisk side er klogere med hensyn til, hvordan privatfolk skal disponere over deres egne penge, end vedkommende selv. Jeg tror, at folk klarer deres sager bedst selv.

Vi har jo nu fået en regering, der hævder, at den ikke bygger på planøkonomi, ja, det var endda så galt, at for få dage siden sagde den højtærede statsminister ved et møde oppe i Aalborg, at de store linier her i Danmark gik mellem dem, der troede på staten, og dem, der ikke troede på staten. Så er det jo klart, at den højtærede minister eller i alt fald hans regering er placeret på den gale side, nemlig blandt dem, der tror på staten og statsreguleringer, siden man vil opretholde rationeringerne. Man overser fuldkommen, at al vor handel er varebytte. Det behøver man ikke at gøre sig så mange bekymringer om. Det, man laver ved rationering, er i og for sig, at man begrænser samhandelen, og det er ikke i noget tilfælde et spørgsmål om valuta. Nu er det altså sådan, at al handel er varebytte, det gælder både udadtil og indadtil. Det er derfor, vi er